

Z

PROGRAM STRANY ZELENÝCH PRO VOLBY DO KRAJSKÉHO ZASTUPITELSTVA JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2020

Program je řazen do 10 bodů věnujících se jednotlivým prioritám. Na konci je oddíl objasňující, jak pro navrhovaná opatření zajistíme finanční prostředky.

1. PRO VODU V PESTRÉ KRAJINĚ

Malebná jihočeská krajina se nesmí stát samozřejmostí k zemědělskému a turistickému využití. Musíme se o ni řádně starat, zvláště když ji sužují aktuálně se projevující klimatické změny. Krajští politici se nemohou tvářit, že se nic neděje. A že způsoby, jak se v krajině hospodaří, nelze nijak měnit. Aby jihočeská krajina zůstala malebná a biologicky pestrá, je třeba jí pomáhat se zadržením vody. Je nutné podporovat její mozaikovitost. Vegetace a vodních zdrojů v ní nesmí ubývat, ale přibývat!

Jihočeskou krajinu považujeme za **největší bohatství, které v kraji máme**. V poslední době je **ohrožována projevy klimatických změn**, které způsobily bezprecedentní **SUCHO** v období od roku 2015 do května 2020. To ještě více zvýraznil **nedostatek sněhu**, jehož tání nejlépe doplňuje zásoby podzemních vod. Přibylo také **přivalových srážek** a krupobití. Tyto jevy ohrožují naši bezpečnost, úrodu, ohrožují vodní zdroje a půdu prostřednictvím eroze i změn v půdní struktuře. Klimatické změny jsou **globálním problémem**, k jehož zpomalení každý může přispět zodpovědným a šetrným přístupem k životu. Hlavní tíha odpovědnosti samozřejmě leží na úrovni vlád a mezinárodních organizací, které musí uzavřít mezinárodní dohody a následně je dodržovat. Ani obtížné globální řešení, které by přineslo zásadní snížení emisí skleníkových plynů, ale nebude stačit. Je potřeba **pomáhat krajině** v přizpůsobení se klimatickým změnám. Jejich důsledky pociťuje již dnes. A zde se dostáváme na **regionální úroveň**, kde musí hrát zásadní roli kraje. Jak se nevyrovnané rozložení srážek v čase projeví, **záleží na retenci** - schopnosti krajiny zadržovat vodu. Tato schopnost je ovlivněna strukturou (rozmanitostí) krajiny, stavem vodních toků a půdy. Je třeba, aby voda vydržela v půdě a fungovalo její doplňování do jejích podzemních rezervoárů. A zde je problém! Z mnohých vodních toků jsou dnes napřímené strouhy, kterými voda akorát rychle odteče. Nejen pole, ale i mnohé louky jsou odvodněné systémem meliorací. Zanikla řada mokřadů. V souvislosti s tím se stala vzácnými řada dříve běžných rostlinných a živočišných druhů. Z velké části lesů jsme udělali pole na dřevo: borové a smrkové monokultury, které jsou výnosné do té doby, než se v nich objeví rychle se množící škůdci. V průběhu staletí u nás vznikla díky činnosti člověka **pestrá a přírodně cenná kulturní krajina**. Políčka však byla v posledních 80 letech

Z

změněna na rozlehlé lány: zmizela většina mezí, remízků a mnoho cest lemovaných alejemi. Krajina přišla o své živoucí cévy a mnohde se z ní stala **bezútěšná polní pustina**. Proto dnes **v suchu ani při přívalových srážkách neobstojí**. A když neobstojí krajina – ohrožuje to nás i další živé tvory, kteří ji s námi obývají, včetně pro zemědělství nezbytných opylovatelů. **Je proto životně důležité, aby se konečně stala krajskou prioritou péče o krajinu** a efektivně byly podporovány opatření a změny vedoucí k většímu zadržování vody. Tato opatření mohou mít i blahodárny efekt častějšího výskytu srážek vzniklých regionálním, tzv. malým vodním koloběhem. **Více vody a vegetace v krajině** je navíc dalším prostředkem, jak bojovat **proti klimatickým změnám**. Odpařováním vody se daná lokalita ochlazuje – rostliny a zejména stromy fungují v horku jako velmi účinná klimatizační zařízení!

Zasadíme se o **zřízení Krajského fondu na opatření pro zadržování vody**. Kraj sám řadu opatření bude iniciovat a všechna koordinovat. Fond bude fungovat efektivně a transparentně. Bude spolupracovat s vědeckými odborníky schopnými zodpovědně posoudit **účelnost** konkrétních opatření a pozemkových úprav, a také s firmami provádějícími daná opatření ve volné krajině i v obcích a městech. Prostřednictvím fondu:

- Podpoříme účelné **revitalizace vodních toků**. Ty jsou pro zadržení vody v krajině efektivnější než nové nádrže, navíc pozitivně ovlivňují i přírodní rozmanitost dané lokality. Potřebné jsou zejména liniové revitalizace, které vodní toky a jejich nivy navrátí do přírodě blízkého stavu. Na vhodných místech ale mohou být podpořeny i suché poldry či malé vodní nádrže.
- Podpoříme **ekologicky hospodařící zemědělce** a ostatní vlastníky a uživatele půdy, kteří se o ni správně starají – pečují o obsah organické hmoty, zabraňují zhutňování půdy a vodní i větrné erozi, obnovují meze, remízky, aleje a cesty, zřizují zasakovací pásy, nové tůně a podobná opatření pomáhající zadržet vodu.
- **V lesích** podpoříme **protierozní opatření** na svazích a cestách, hrazení bystřin a odvodňovacích struh a pestřejší druhovou skladbu **vysazovaných dřevin s respektem k nárokům jednotlivých druhů na prostředí**, v nichž by mělo být dobře vyvinuté mechové i bylinné patro. K tomu je třeba se zaměřit na dostupnost pestré skladby sazenic v lesních školkách. Druhově i věkově **pestré lesy jsou odolnější** nejen vůči suchu, ale i vichřicím a škůdcům. Takzvaní škůdci jsou v krajině běžně přítomní, ale kalamitu způsobí jen tam, kde se vyčerpaný a jednotvárný ekosystém již nemá jak bránit. Aktuálně k tomu došlo v lesích na Dačicku, kam se kůrovec opravdu nerozšířil z Šumavy (nýbrž z Vysočiny) – jde přece o úplně opačný konec Jihočeského kraje!
- Ve spolupráci s výsledky **revize účinnosti melioračních zařízení** Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půd a vlastníky pozemků **navrhne** takové

Z

úpravy těchto zařízení, aby odpovídaly současným podmínkám a dále nezhoršovaly projevy sucha na daných pozemcích. Někde je možné využít je k pozvolnému zasakování vody, jindy je stačí přerušit a podobně.

- **Podpoříme obce v úsilí o šetrné hospodaření s vodou** a její zadržování. V obcích tak mohou vzniknout nové lokality pro sportovní a rekreační využití, ve větších městech i k odpočinku od shonu a hluku.
- **Podpoříme žadatele o získání finančních zdrojů** z operačních a národních zdrojů na opatření **pro zadržování vody v krajině i využití dešťové vody**. Jako zbytečné plýtvání pitnou vodou považujeme zejména její využití pro splachování WC a závlahy zahrad. Zvláště u nově vznikajících staveb by na toto mělo být pamatováno! Nezpochybňujeme potřebu zabezpečit dostupnost pitné vody obyvatelstvu, ale před zřizováním dalších vodárenských nádrží, které mohou zatopit obce a přírodovědně a krajinářsky cenná údolí (jak by tomu bylo v případě další nádrže na Malši s názvem Chlum), dáváme přednost **omezení ztrát pitné vody**. Prioritou jsou **oprava vodovodů**, z nichž značný objem vody uniká, a zmíněná **podpora zařízení na využití dešťové vody ve firmách i domácnostech**.

2. PRO FUNKČNÍ I ŠETRNOU DOPRAVU

Doprava je čím dál podstatnější a nezbytnější odvětví. K životnímu prostředí je šetrnější využívat dopravu veřejnou a nemotorovou. Musí ale být pohodlná, kvalitní a dobře koordinovaná. Pomocí mohou alternativní způsoby přepravy, které pružněji budou reagovat na aktuální poptávku. Je třeba, aby opravy silnic probíhaly rychle, koordinovaně a transparentně. Prioritou musí být obchvaty obcí a opravy úseků v havarijním stavu.

Dopravní síť, prostředky, jejich provoz a dostupnost významně ovlivňují kvalitu života v kraji. Není snadné **zajistit veřejnou dopravu i do odlehých obcí** a to z finančních i personálních důvodů. **Kraj by se však měl stát iniciátorem a koordinátorem nových a efektivnějších způsobů dopravy**, včetně využití sdílených mikrobuseů s pohyblivým jízdným. Kraj musí být **aktivní v diskuzi ohledně tras dálnic a silnic první třídy**, musí dotčeným obcím **pomáhat v projektování a výstavbě potřebných obchvatů**. A především musí **být aktivní a transparentní v opravách silnic 2. a 3. třídy**, které jsou v jeho majetku.

- Kraj ve spolupráci s **Jihočeským koordinátorem dopravy (JIKORD)** bude **rozvíjet a propojovat stávající způsoby veřejné dopravy**. Je třeba **urychlit integraci na území celého kraje** a zajistit **mezikrajské, případně**

Z

přeshraniční návaznosti. Poloha obce u hranic kraje nesmí být hendikepem.

- Kraj musí **iniciovat a koordinovat další (alternativní) způsoby dopravy, které mohou být do mnohých obcí efektivnější** z hlediska provozu i uspokojení poptávky. Nabízí se zavedení spojů fungujících na podobném principu, jako asijské „maršrutky“ a „tuk-tuky“. Tedy **spoje nevázané na pevný jízdní řád, ale na aktuální poptávku**. Tím se vyhneme neefektivním jízdám prázdných autobusů a placení hodin, kdy řidič v obci jen čeká. **Pohyblivé jízdné** (cestující v plně obsazeném spoji platí méně, než když jedou sami) může přispět k zefektivnění i ekologizaci provozu (méně emisí na jednoho cestujícího). Zřídili bychom **Krajský koordinační portál, prostřednictvím něhož by se realizovala poptávka a nabídka této dopravy** (on- line i telefonicky).
- Prosadíme **zlepšení návaznosti** jednotlivých vlakových **spojů** tak, aby se zkrátily čekací doby na přípoj, aby se minimalizoval počet takzvaných nepřipojů. S okolními kraji vyjednáme, aby nebyla porušena mezikrajová návaznost spojů. Je třeba **pokračovat v integraci dopravy** v kraji. S tím jde ruku v ruce **zkvalitňování komunikace** uvnitř jednotlivých dopravců (mezi dispečery a řidiči) a samozřejmě i mezi různými dopravci. Nesmí už dále docházet k situacím, kdy na mírně zpožděný spoj ten navazující nepočká, ale odjede prázdný těsně před příjezdem cestujících.
- Podpoříme, aby se **žáci a studenti do školských zařízení** dopravovali **veřejnou dopravou**, a tím se snížilo znečištění ovzduší v okolí těchto zařízení v exponovaných hodinách.
- Zasadíme se o to, aby se kraj prostřednictvím svých pravomocí v územním plánování aktivně **podílel na diskuzi o trasování dálnice** a jejího dostatečného vybavení prvky, které zamezují tomu, aby byla v krajině zcela nepřekonatelnou bariérou (pro zvěř aj.). Kraj by měl více **pomáhat obcím se zajištěním** přípravy a realizace **obchvatů** státních silnic 1. třídy (Dasný, Češnovice, Lišov, Český Krumlov, aj.).
- Kraj má ve svém vlastnictví **silnice 2. a 3. tříd**. Dohlédneme na to, aby **opravy probíhaly prioritně tam, kde jsou nejvíc potřeba** – tedy na úsecích, kde je stav nejhorší. Aby nebyly žádné důvody k podezření, že pořadí oprav se děje hlavně podle zákulisních dohod a protekce). „**Bílá kniha**“ **sloužící jako pořadník oprav** musí být na stránkách kraje trvale dostupná a pořadí oprav v ní musí být srozumitelně vysvětleno. Kraj také musí ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic lépe koordinovat harmonogram oprav, aby už **nedocházelo k případům, kdy se současně s opravovaným úsekem pracuje i na**

Z

nejlogičtější objízdne trase.

- **Nesouhlasíme s uzavíráním a bouráním nádražních budov.** Podpoříme obce ve snaze tyto budovy převzít a využít je i k dalším společenským či kulturním účelům při zachování jejich dosavadní funkce.
- Podpoříme **vznik dalších cyklostezek a cyklotras** jako rovnocenného druhu dopravy v Jihočeském kraji. Při jejich budování upřednostňujeme přírodě blízké materiály umožňující např. vsakování vody.
- Prosadíme **zintenzivnění kontrol přetížených nákladních automobilů**, které poškozují silnice v Jihočeském kraji. Budeme pracovat na zamezení jejich zbytečného zajíždění do obcí.
- Uvedená opatření považujeme za potřebnější a účelnější, než podpora letecké či lodní dopravy. Obě jsou investičně mimořádně nákladné a také problematické z hlediska ochrany životního prostředí.

3. PRO RECYKLACI ODPADU MÍSTO SPALOVÁNÍ

Chceme, aby Jihočeský kraj jako celek dobře hospodařil s odpady. Zatím lze dávat za příklad pouze některé jeho obce. Z hlediska trvalé udržitelnosti je nejdůležitější předcházení vzniku odpadů. Nejlepší odpad je totiž ten, který nevznikne. Jako druhá se nabízí recyklace odpadu. Až jako poslední přichází v úvahu jejich spalování a skládkování. Kdyby Jihočeský kraj mohutnou investicí podpořil vznik velkokapacitní krajské spalovny odpadů, tak jde proti filosofii předcházení vzniku odpadů, protože takovou spalovnu je třeba hodně a vytrvale „krmit“. Ani spálením ale všechen odpad nezmizí. Jedna třetina ho zůstane ve formě popílku a škváry, jež je nutné vozit na skládku nebezpečných odpadů. Některé regiony v zahraničí dosahují míry recyklace 60 až 70 %, např. belgické Vlámsko. Pojďme se snažit těmto příkladům přiblížit, neboť jsou reálné. Chceme občanům usnadnit předcházení vzniku odpadů podporou bezobalových prodejen či center pro znovuvyžití nepotřebných věcí a také podporou domácího a komunitního kompostování.

- Budeme zvyšovat motivaci občanů pro **předcházení vzniku odpadů** a k **znovuvyžívání a recyklaci vyprodukovaných odpadů**. I v bytových domech se občané mohou zapojit do snižování množství vyprodukovaného odpadu.
- **Vytvoříme Krajskou koncepci předcházení vzniku odpadů**, do osvěty více zapojíme i školská zařízení v Jihočeském kraji. **Vytvoříme soutěž pro města a**

Z

obce v Jihočeském kraji. V této soutěži budou odměněny obce a města, která výrazně snižují množství směsného komunálního odpadu. Do soutěže se budou moci zapojit i jednotlivci snižující množství odpadů.

→ V krajských zařízeních **půjdeme příkladem.**

→ Prosadíme rychlé a výrazné **snížení podílu biologicky rozložitelného odpadu ve směsném komunálním odpadu a na skládkách.** Finančně podpoříme obce, aby mohly efektivně třídit bioodpad. Budeme **podporovat stávající a nové kompostárny a bioplynové stanice** využívající bioodpad.

→ Upřednostníme předcházení vzniku, znovuvyužití a třídění odpadu před spalováním a skládkováním. Vypíšeme **dotiční titul pro bezobalové prodejny** s cílem větší informovanosti veřejnosti. Iniciujeme vznik **center pro opravu a znovuvyužití nepotřebných věcí**, které by jinak skončily na skládkách.

→ **Nepodpoříme výstavbu takové spalovny komunálních odpadů (ZEVO) v Jihočeském kraji, jež by znemožnila pokroky ve snižování množství odpadu,** snížila motivaci podnikatelských subjektů zabývat se recyklací odpadu a tím i omezila smysluplnost zodpovědného třídění odpadu ze strany většiny obyvatel.

→ Podpoříme obce v **rozšiřování palety sbíraných komodit**, budeme jim pomáhat v **napojení na odběratele** těchto komodit a budeme motivovat výrobní firmy k tomu, aby se do odpadového hospodaření více zapojily.

4. PRO MODERNÍ ENERGETIKU

Také v Jihočeském kraji bude nutné co nejrychleji ukončit spalování uhlí, které je zdrojem znečištění ovzduší i skleníkových plynů. Týká se to rovněž tepláren, včetně té českobudějovické nebo strakonické. Těžiště energetiky budoucnosti bude patřit decentralizovaným systémům, které maximálně využijí lokální obnovitelné zdroje a podpoří místní ekonomiku a zaměstnanost. Významné místo tak získají spotřebitelé (domácnosti, obce, komunity, družstva, malí a střední podnikatelé, zemědělci), kteří budou elektřinu rovněž sami vyrábět.

Z pozice kraje tento vývoj budeme podporovat a v krajem spravovaných budovách a provozech, kterých je několik set, **chceme jít příkladem.** Kromě toho na krajské úrovni **budeme hledat nástroje na podporu úspor energie** – zateplování a energeticky pasivní výstavby veřejných budov. Naši preferenci mají i tzv. **kotlíkové**

Z

dotace, které budou zaměřené na spalování biomasy – dřeva či pelet, které umožní vyčistit ovzduší v obcích a městech.

Rádi bychom probudili všechny, kdo sní o stavbě **nových atomových reaktorů v Temelíně**. Další drahé a těžkopádné bloky by **dále zvyšovaly centralizovaný charakter české energetiky nehledě na rizika s nimi spojená. Nehodláme garantovat investici do nových reaktorů z vašich kapes!**

V Jihočeském kraji má podle posledních návrhů státní Správa úložišť radioaktivních odpadů pokračovat hledání místa pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva a dalších vysoce radioaktivních odpadů jižně od Temelína, záložní lokality mají zůstat na Jindřichohradecku a na Táborsku. **Zelení nesouhlasí s plány na umístění hlubinného úložiště v našem kraji**, který je již dostatečně postižen jadernou energetikou.

Podporujeme kroky vedení obcí i jejich obyvatel proti plánům vládních úřadů.

Chybí nám slibovaný zákon o zapojení obcí do vyhledávání úložiště. Chaotický postup státu s účelovým přidáváním lokalit nevzbuzuje důvěru, že vybraná místa zaručí dlouhodobou bezpečnost. A zejména pak **postrádáme debatu o jiných možnostech naložení s problematickým dědictvím jaderné energetiky**, než je jeho odklizení do zemských hlubin.

- Zrevidujeme **Územní energetickou koncepci Jihočeského kraje, aby** nebyla jen dokumentem do šuplete, ale **skutečně pomohla** žádoucím směrem **proměňovat energetiku** na území našeho kraje.
- **Příkladem půjdeme v zařízeních a budovách, se kterými disponuje kraj**, tak, aby se staly co nejvíce energeticky soběstačnými.
- Budeme hledat cesty k **využití evropských, případně národních fondů** pro podporu jihočeských obyvatel i podnikatelů **při výměně uhelných kotlů, při úsporách energie a také pro využití dostupné energie slunce, větru či biomasy**.
- Obcím, malým podnikatelům, občanům i společenstvím vlastníků v bytových domech **nabídneme odbornou a metodickou podporu při zpracování projektů v oblasti energetických úspor a obnovitelných zdrojů**.
- **Obce**, na jejichž území stát hledá úložiště vyhořelého jaderného paliva, **u nás najdou podporu**, aby je státní úřady nevydíraly.

5. PRO DOBRÉ VZDĚLÁNÍ DOSTUPNÉ VŠEM

Z

Pokud chceme, aby se v kraji zůstávali a dále se rozvíjeli nadaní, inteligentní a šikovní lidé, je třeba maximálně podporovat zdejší školství. Pokud chceme, aby se dále nerozevíraly sociální nůžky mezi městem a venkovem, musí kraj podporovat střední školy i v menších městech v odlehlejších oblastech kraje a spolupracovat na tom s příslušnými obcemi, aktivními starosty a řediteli škol. Současně je třeba rozvíjet i další školská zařízení, jako jsou Základní umělecké školy (ZUŠ). Kraj musí zodpovědně plnit koordinační úlohu na poli environmentální výchovy, aby se nabídka sítě Krasec a dalších organizací dostávala do všech škol. Kraj by měl motivovat školy, aby výuku pravidelně přesouvaly z lavic do krajiny a do míst, kde jsou žáci reálně konfrontováni s praxí v různých oborech lidské činnosti. Podporujeme využití nových prvků, které se osvědčily při nevhodné výuce během epidemiologických opatření proti šíření koronaviru.

Specifikem Jihočeského kraje je **nadprůměrný počet zaměstnanců se středoškolským vzděláním na úkor nižšího počtu zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním**. Kraj jako zřizovatel středních škol deklaruje ve svých strategických dokumentech podporu oborům vzdělání, které odpovídají především potřebám trhu práce a považuje strukturu oborů v Jihočeském kraji za dostatečnou. Vznik nových středních škol a navyšování kapacity stávajících škol vedení kraje odmítá. V praxi to znamená jednostrannou podporu polytechnickému vzdělávání, především oborům s výučním listem. Přitom právě jejich absolventi vykazovali v rámci těch se středoškolským vzděláním tradičně nejvyšší míru nezaměstnanosti. U středního vzdělávání **budeme rovnoměrně podporovat obory zakončené maturitní zkouškou i obory s výučním listem a stejný důraz budeme klást na rovnoměrné rozdělení krajských financí** (např. grantového programu Stipendijní motivační program pro žáky středních škol Jihočeského kraje) **a politické podpory oborům technickým, humanitním a dalším, včetně všeobecného vzdělání**.

→ Prosadíme vytvoření **Akčního plánu vzdělávání na roky 2020--24**, jehož prioritou bude vzdělávání v ochraně životního prostředí a obnovitelné energetiky.

Některé střední školy v Jihočeském kraji nemají dostatečný počet studentů a nenaplnují svou kapacitu. Rušení těchto škol je jednoduchým, ale krátkozrakým řešením. Vyjádřit to lze snad nejlépe heslem: **Rušení škol – vlastní gól!**

→ **Odmítáme rušení či slučování středních škol**, protože již v roce 2023 nastoupí na střední školy přibližně o čtvrtinu více žáků, než je tomu aktuálně.

Z

→ Prosadíme **využití stávajících volných kapacit škol jako center celoživotního vzdělávání.**

→ Před rušením středních škol, kde kraj již nemůže zaručit dostatečně kvalitní úroveň, upřednostňujeme řešení v koordinaci s obcí (i obec může být zřizovatelem střední školy).

V současné době, kdy přibývá seniorů, je celoživotní vzdělávání stejně důležitá součástí systému jako vzdělávání mladých lidí. Hodláme k němu dospěle povzbuzovat a v součinnosti se školami rozšiřovat jeho nabídku. Pokud ve škole poklesne počet žáků, **budeme střední školy zapojovat do pořádání kurzů pro dospělé**, zejména v rámci jejich doplňkové činnosti. V oblasti dalšího vzdělávání budou školy navazovat na kurzy a profesní kvalifikace vytvořené v projektu UNIV (uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení) a tyto kurzy dále rozšiřovat. Nejčastěji budou zřejmě využívány rekvalifikační kurzy.

Velkým problémem je v Jihočeském kraji **věková struktura pedagogů středních škol**. Z celorepublikového srovnání provedeného MŠMT vyšel Jihočeský kraj s podílem 47, 2 % učitelů starších 50 let souhrnně za všechny úrovně regionálního školství nejhůře. Pro rozvoj žáků je nejpříznivější, když se starší zkušení učitelé mísí s těmi mladými, kteří kladně přistupují k novinkám. **Mnohým školám v našem regionu však mladší pedagogičtí pracovníci chybějí.** Důvodem je klesající zájem o učitelství. V následujících pěti letech bude v kraji potřeba 279 nových učitelů, což představuje nárůst o cca 10 %. Školy uváděly potřebu nových učitelů nejčastěji v předmětech: cizí jazyk, matematika, fyzika, český jazyk, ICT a odborné předměty.

→ Budeme hledat cesty, jak **zvýšit prestiž učitelského povolání mj. finančními nástroji**, kde lze využít posílení platů pedagogů z krajských zdrojů i z dotací EU.

Podporujeme inkluzivní vzdělávání. Problémem ale zůstává **nedostačující odborná příprava pedagogických pracovníků** v oblasti speciální pedagogiky, psychologie a pedagogicko-psychologického poradenství. **Kladně hodnotíme poskytování podpůrných opatření včetně prostředků na zajištění pedagogické asistence**, zlepšení vybavení škol učebními a kompenzačními pomůckami, zajištění bezbariérového přístupu do budov, zřizování školských poradenských pracovišť. Krajem oznámenou věcnou a finanční revizi principů společného vzdělávání hodnotíme jako hrozbu v nastoupené cestě společného vzdělávání.

→ Podpoříme **personální posílení Pedagogicko-psychologických poraden a Speciálně pedagogických center. Zbavíme je zbytečné administrativní**

Z

zátěže a podpoříme lepší vybavení diagnostickými materiály.

- Podpoříme **vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením ve stávajících speciálních mateřských, základních a středních školách** Jihočeského kraje.
- Chceme maximálně **podpořit další školská zařízení** v čele se Základními uměleckými školami (**ZUŠ**), Domy dětí a mládeže (DDM) a organizacemi podílejícími se na zpestřování a zkvalitňování vzdělávání a výchovy dětí.
- Chceme přispět ke **zkvalitnění vedení dětí v oblasti sportu a pomoci s financováním sportovní činnosti dětí z nízkopříjmových rodin.**

Pro odborné vzdělávání je zásadní spolupráce škol se zaměstnavateli. Ti hodně poptávají kompetence jako zběhlost v cizích jazycích, komunikační schopnosti, adaptabilita, flexibilita či týmový duch. Značný význam je rovněž přikládán zkušenostem v používání výpočetní techniky a ochotě učit se.

- **Kariérním poradcům** na základních školách zajistíme **lepší metodické vedení** i potřebné prostředky k práci. Existuje totiž dost žáků, kteří by si jimi studovaný obor znovu nezvolili.
- Zohledníme **požadavky zaměstnavatelů ve vzdělávacích programech škol.** K tomu lze **využít již existujícího systému tzv. sektorových dohod** (partnerství s regionálními firmami). Tyto dohody je třeba dále rozvíjet a motivovat firmy k poskytování odborné praxe.
- Budeme prosazovat stáže pro pedagogy, přednášky a jiné formy **účasti odborníka z praxe ve výuce, rozvoj odbornosti vyučujících** odborných předmětů a odborného výcviku či vytváření partnerských smluv škola/firma/žák/rodiče.
- **Vrátíme specializovaným středním školám odebraná pracoviště**, které jim odebralo Jihočeské hospodářství. Cílem těchto pracovišť nebyl primárně zisk, ale výuka. Dnes si školy musí původně školské lesy, rybníky, pozemky pro praxi studentů pronajímat.

Vážíme si **práce pedagogů v domech dětí a mládeže**, obzvláště budeme podporovat aktivní práci Salesiánů Dona Bosca s mládeží a práci s postiženými dětmi v Centru Arpida. **Školská zařízení pro ústavní péči, pro volnočasové aktivity a NGO** vnímáme jako velmi důležitou součást systému vzdělávání a vychovávání dětí a mladistvých.

Z

Zelení považují **náhradní rodinnou péči v pěstounských rodinách za prioritu, ale uvědomujeme si potřebu sítě ústavních školských zařízení**, kde jako zásadní hodnotíme dodržování standardů kvality péče.

- V rámci **mezinárodní spolupráce** podpoříme **reciproční výměny žáků a učitelů** – Dolní Bavorsko, Dolní a Horní Rakousko - ERDV – Evropský region Dunaj-Vltava.
- **Sociálními partnery pro střední školy** by neměly být pouze Jihočeská hospodářská komora, Asociace krajů, Úřad práce a firmy, ale **také divadla, muzea a galerie, hudební soubory, kulturní spolky, nevládní organizace, noviny aj.**
- Pro jídelny středních škol budeme zajišťovat **jídlo zblízka** a obecně budeme nejen na středních školách motivovat k upřednostňování místních výrobků a produktů k podpoře **lokální soběstačnosti**.

6. PRO TURISTIKU, KTERÁ NÁS NEZNIČÍ

Žijeme v kraji, který je pro svou krásu hojně turisticky navštěvován. Nám Jihočechům to poskytuje nové pracovní příležitosti a perspektivy. Na druhou stranu místy vzrůstá koncentrace turistů na míru, která vede k napětí i konfliktům s místními obyvateli a není komfortní ani pro turisty samotné. Také kvůli zachování genia loci jižních Čech by měl kraj podporovat měkké formy turistiky a ne tvrdou, masovou turistiku, která plodí davy, dopravní zácpy a ničí originální atmosféru dané lokality.

Jihočeský kraj je známý malebností své krajiny, jež skýtá **výborné terény pro pěší, cyklistickou i vodní turistiku**. Zároveň je stranou velkých průmyslových center a v rámci ČR vyniká i kvalitou ovzduší. Tuto skutečnost vítá i řada místních podnikatelů a poskytovatelů služeb a turistika je hlavním zdrojem jejich příjmů. Na druhou stranu se v poslední době ozývají hlasy kritizující přílišnou koncentraci turistů na řadě míst, kdy se zapomíná na místní obyvatele. Je tudíž nezbytné, aby se **kraj a jím zřízená Jihočeská centrála cestovního ruchu nacházela způsoby, jak turisty motivovat k návštěvě dosud opomíjených lokalit**. Užitek z toho budou mít jiné části kraje a nejatraktivnější lokality nebudou dlouhodobě přetížené. Dále je třeba **rozvíjet komunikační zdroje, kterými mohou být turisté informováni o službách a akcích** a zároveň by se k nim měla dostat **doporučení, jak se chovat, aby jim zůstali**

Z

příznivě naklonění místní obyvatelé i rybáři, lesníci či orgány ochrany přírody.

Řadě turistů už nestačí oběhnout a vyfotit si památky, poslechnout si průvodce po hradu či zámku a vystát si frontu na různé zprofanované turistické atrakce. **Mnoho lidí se chce dnes pohybovat mimo dav, zažít autentické zážitky, poznat, jak žijí reálně místní lidé.** Zajímají je lokální produkty, rádi absolvují exkurzi do divočiny či zážitkové trasy s místním odborníkem. Nechtějí být jen konzumenti, ale také hybateli děje, jsou ochotni pomáhat. **Poptávka těchto turistů je spíše po měkké turistice, která má tu výhodu, že je šetrnější k životnímu prostředí a méně konfliktní s místními obyvateli.** Převažují masové turistice se dnes v kraji nabízí poměrně dost. Nyní je třeba více rozvíjet turistiku měkkou. **U sportovně zaměřené turistiky je třeba hledat způsoby, jak zájemce o ni uspokojit bez hrozby poškozování přírody.** Orgány ochrany přírody nemají zvyšovat počet lokalit a cest, kam turisté nesmějí, ale stráž ochrany přírody musí pokutovat takové turisty, kteří porušují pravidla.

- Kraj ve spolupráci s Jihočeskou centrálou cestovního ruchu zpracovává **Koncepci rozvoje cestovního ruchu** na další pětileté období. Chceme přispět k tomu, aby její primární vizí nebylo co největší množství turistů v kraji, ale především **zkvalitňování služeb poskytovaných turistům a podpora zvyšující se poptávky po zážitkové turistice, ochutnání místních specialit a poznání kulturních tradic i netradičních akcí a festivalů apod.** Už v současné koncepci se objevuje **potřeba cestovních ruchů rovnoměrněji rozptýlit po kraji**, aby se snížilo přetížení nejatraktivnějších míst a z turistiky mohla profitovat i nová, netradiční místa. Nová koncepce musí obsahovat jasnější strategie, jak tohoto cíle dosáhnout.
- Postaráme se, aby kraj ve spolupráci s Jihočeskou centrálou cestovního ruchu a jednotlivými informačními centry dále **rozšiřoval a propojoval kanály, kterými se k turistům dostávají nabídky na zajímavé akce, exkurze a festivaly**, o které mají zájem. Ty se musí dostávat i k místním a organizátoři těchto akcí by měli být krajskými politiky i úřady motivováni k tomu, aby spolupracovali s místními komunitami. Bylo by také záhodno vyrobit a mezi turisty šířit **manuál**, jak se chovat a čeho se vyvarovat, aby se předcházelo napětí a konfliktům s místními obyvateli, ale také s lesníky, rybáři a orgány ochrany přírody.
- Budeme **rozvíjet a propagovat měkké formy turistiky**, při níž budou moci turisté **poznat autentické jižní Čechy, včetně lokálních produktů.** Nebudeme podporovat vznik dalších umělých, oplocených atrakcí pro masovou turistiku. A to ani v přetížené oblasti levého břehu Lipna, ani jinde. Nesmí docházet k dalšímu zbytečnému kácení zdravých stromů či dalším újmám na

Z

životním prostředí kvůli budování atrakcí a zázemí pro turisty. Také současná zkušenost s pandemií koronaviru, kdy jsou v návaznosti na měnící se epidemiologickou situaci přijímána různá omezení týkající se třeba počtu shromážděných osob, jasně ukazuje, že **masová turistika není až tak jistým podnikáním bez rizik**, kdežto měkké formy turistiky mohou být pro jejich provozovatele stabilnějším zdrojem příjmu. Tyto formy turistiky možná v úhrnu generují trochu méně peněz, které turisté v kraji utratí, ale má z nich profit širší skupina podnikatelů v oblasti cestovního ruchu.

- **Do malebné jihočeské části Šumavy nepasují velké lyžařské areály.** Je třeba primárně investic do zkvalitňování služeb a dopravní obslužnosti u stávajících areálů (Lipno, Zadov). Stavbu lanovky na Smrčinu, kterou by se lyžaři dostávali do areálu Hochficht, nepodporujeme, neboť by v této lokalitě vedla kvalitními lesy zařazenými do 1.zóny Národního parku Šumava. Ze zákona by se zde navíc stejně musela zřídit evakuační sjezdovka (nehledě na neukázněné lyžaře, kteří by Smrčinu sjížděli „offroad“ lesem).
- Postaráme se o **zastavení velkých a nesmyslných investic do lodní doprav.** Vyžadují velké negativní zásahy do koryt řek a budování množství nového zázemí. Vyhlídkové plavby lodí v Praze jsou pro turisty jistě pěkný zážitek, ale v reálných podmínkách Jihočeského kraje (vodnatost řek, napojení na infrastrukturu dalších způsobů dopravy, délka plavby mezi obcemi a turisticky významnými místy) tento způsob dopravy nemůže být trvale atraktivní a rentabilní.
- Hodláme ve spolupráci s nadací Jihočeské cyklostezky podporovat vznik dalších **cyklostezek**. Ovšem jen **tam, kde neznamenaají příliš citelný zásah do přírody**, jak tomu je například na některých úsecích cyklostezky plánované údolím Vltavy. Oproti asfaltu preferujeme **povrch z přírodnějšího materiálu schopného propouštět vodu** (šotolina aj.). Na mnoha místech stačí stávající **cyklotrasy** a není nutné budovat nové nákladné cyklostezky. Nutné je řešit zejména **problematické úseky z hlediska ohrožení silniční dopravou a nevhodné povrchy** (rozbitá panelka apod.). To se týká i některých cyklistických naučných stezek. Auta Lesů ČR a dalších organizací, jejichž auta se pohybují po cyklotrasách by měla mít stanovenou nejvyšší rychlost jízdy na 40 km/h a řidiči zde dbát zvýšené opatrnosti. V obcích ležících v regionech hojně využívaných cykloturisty je třeba podporovat vybavenost (dostatek stojanů, úschoven a servisů kol).
- Postaráme se o **vytvoření manuálů s užitečnými informacemi pro vodáky**, na které by měli upozorňovat i provozovatelé půjčoven lodí. **Manuál by obsahoval informace o specifikách dané řeky a nebezpečných úsecích při některých vodních stavech**, ale také kempech, restauracích a občerstvovnách. Dále by zpravovala o **omezeních z důvodu ochrany přírody**, která by dobře

Z

objasnila, pro ochranu jakých druhů jsou daná omezení nutná a proč.

- Chceme prosadit, aby byly vyznačeny také **stezky a jejich úseky určené výhradně svobodnému pohybu pěších turistů**, kde by byl zakázán vjezd cyklistům, kteří často přispívají k narušení nezpevněných komunikací. Rádi bychom také přispěli k ochraně a popularizaci míst spjatých s duchovními tradicemi našeho kraje. Ve spolupráci se správami národních parků a chráněných krajinných oblastí i ekologickými neziskovými organizacemi chceme dále **rozvíjet možnost cest s průvodcem na nejzajímavější lokality**, kam obyčejně turisté přístup nemají. Nechceme dál omezovat přístup lidí do krajiny, na druhou stranu si umíme představit, že se **stráž přírody** více zabývá a sankcionalizuje takové prohřešky proti návštěvnímu řádu chráněných území, jako je zbytečný hluk, odhazování odpadů, ničení přírodnin a usmrcování živočichů.

7. PRO LEPŠÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBY POTŘEBNÝM

Zelení vždy byli, jsou a budou podporovat solidaritu napříč společnostmi. Naší prioritou na krajské úrovni je pomoc a podpora ohroženým skupinám občanů, ať už finanční, tak i sociální. Také v Jihočeském kraji lze najít místa, kde se lidem nejlépe snadno a vzhledem k tomu se jejich problémy prohlubují. Nedostatečná je i nabídka služeb, které mají lidem v Jihočeském kraji usnadnit složité životní situace, jako je péče o nemohoucího či nemocného blízkého, nebo komunikace s úřady a orientace ve finančních otázkách pro lidi ve finanční tísní, ale rovněž dostupné bydlení pro lidi, kteří si nemohou dovést vlastní byt či dům.

- Podpoříme **hospicovou a dlouhodobou intenzivní péči** v kraji včetně rozvoje mobilních hospicových služeb.
- **Zrevidujeme nabídky a poptávky potřeb sociálních služeb** z důvodu špatného fungování Komunitního plánování sociálních služeb (KPSS). Vytvoříme síť, která propojí zúčastněné organizace, aby jejich spolupráce byla efektivnější. Podpoříme **neziskové organizace v sociální oblasti** tím, že **vytvoříme systém, který je propojí se sítí firemních dárců**.
- Podpoříme **dostupnost terénních a ambulantních služeb pro seniory** a osoby se zdravotním postižením.

Z

- Zajistíme **podporu lidem s PAS+** a dalším osobám s vysokou mírou potřeb. **Podpoříme rodinné a jiné neformální pečující**, kteří se musí dlouhodobě starat o blízkého člověka.
- Pomůžeme obcím a neziskovým organizacím najít možnosti **financování komunitních center** - mateřských a rodinných center, zájmových kroužků pro děti i dospělé, kluby seniorů, obecních komunitních center pro společenské a vzdělávací aktivity.
- Podpoříme všechny **formy pěstounské péče** a zároveň budeme podporovat **biologické rodiny pro bezpečný návrat dětí**. Pro případy, kdy není možné využít pěstounské péče, je nutná síť ústavních školských zařízení. Jako zásadní zde ale hodnotíme dodržování standardů kvality péče.
- Ve spolupráci s obcemi budeme detailně **mapovat vývoj v lokalitách, kde se kumulují lidé ve složitých životních situacích** či špatných životních podmínkách. Budeme předjímat vznik nových rizikových míst a intenzivně spolupracovat se sociálními pracovníky, krizovými centry a policií.
- Podpoříme **služby sociální prevence**, aby mohly aktivně zamezit sociálnímu vyloučení a překonat nepříznivou sociální situaci jednotlivých osob nebo skupin.
- Prostřednictvím Asociace krajů budeme usilovat o **vznik zákona o sociálním bydlení**.
- Podpoříme **sít' služeb pro dluhové poradenství** a pomůžeme obcím s vyhledáváním lidí žijících v chudobě.
- Podpoříme financování **potravinové banky** Jihočeského kraje. **Podpoříme místní spolky, které se zaměřují na lokální soběstačnost** - komunitní zahrady, komunitní sady, komunitní zemědělská družstva, sdílené chovy (např. slepic vykoupených z velkochovů), organizátory místních trhů, komunitní re-use centra a swapy.

8. PRO DOSAŽITELNOU LÉKAŘSKOU PÉČI

Právo na dostupnou zdravotní péči patří mezi ta základní. Jihočeský kraj patří k těm, které dlouhodobě trápí odliv lékařek a lékařů z menších obcí a odlehlých

Z

místech kraje. V těchto místech není jednoduché zajistit si základní lékařskou péči, natož specializované lékařské služby, jako jsou stomatology, gynekologie a podobně. Chceme také, aby v Jihočeském kraji fungovalo bezpečné sdílení zdravotnické dokumentace a terénní zdravotnické služby. Hodláme se zasadit o to, aby byl v jihočeských porodnicích naprostým standardem respekt a individuální přístup k rodícím.

Podpoříme **obce v odlehlejších částech kraje** ve snaze **motivovat lékařky a lékaře, aby v nich zůstali**, a budeme hledat cesty, jak motivovat zdravotnický personál k tomu, aby houfně neodcházel do zdravotnických zařízení ve velkých městech.

- Podpoříme co nejefektivnější **spolupráci krajských nemocnic s praktickými lékaři**, jejich vzdělávání i kontrolu a **efektivní předávání zdravotní dokumentace pacientek a pacientů** mezi jednotlivými zařízeními.
- Podpoříme **motivační stipendia studentkám a studentům v oborech zdravotní sestra/bratr**, aby se zvýšil počet dostupného personálu ve zdravotnických službách.
- Podpoříme **terénní pečovatelské služby**, hospicovou a dlouhodobou intenzivní péči v kraji.
- Přirozený porod u zdravé ženy není nemoc. Proto budeme jednat s krajskými nemocnicemi o **zřízení porodních pokojů**, kde porody probíhají za pomoci porodní asistentky a v podmínkách co nejbližších domácímu prostředí při zachování vysoké bezpečnosti pro matky i děti.
- V krajských nemocnicích budeme dohlížet na **dodržování Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka** a zorganizujeme na toto téma školení zdravotnického personálu nemocnic a pediatrů. Budeme aktivně podporovat kampaň za kojení a služby laktačních poradkyň. Podpoříme **vznik nových bank mateřského mléka**.

9. PRO UDRŽITELNOU MÍSTNÍ KULTURU

Kulturní události a instituce obohacují život obyvatel kraje. Mají svůj vzdělávací i volnočasový význam. Kraj jako garant udržování a zpřístupňování památek nepečuje pouze o historické kulturní dědictví. Přispívá také k rozvoji „živé kultury“ a podporuje její nekomerční formy. Uvědomujeme si, že kulturu v

Z

Jihočeském kraji často vytvářejí zejména lidé, kteří zde žijí. Peníze kraje proto musí směřovat do místních spolků a sdružení. Zároveň je čím dál zjevnější, že právě kultura může jít příkladem, jak volný čas s kulturou sladit s ekologickými požadavky naší doby.

- Budeme podporovat takové **kulturní záměry, které posilují vazby uvnitř konkrétních komunit** a zároveň **akceptují nové nároky na nízkou ekologickou zátěž.**
- Budeme **motivovat místní podnikatelky a podnikatele**, aby přispívali na kulturu tam, kde žijí.
- **Podpoříme krajem zřizovaná muzea a Alšovu jihočeskou galerii**, aby nabízeli kvalitní program v souladu s moderními trendy výzkumu a jeho popularizace. V souladu dlouhodobým programem Zelených je v našem zájmu **všestranný rozvoj služeb Vědecké knihovny** v Českých Budějovicích. V zoologické zahradě v Hluboké nad Vltavou, která je také příspěvkovou organizací kraje, budeme důkladně dbát o maximální komfort zvířat.
- Všechny **krajem zřizované organizace přejdou k poskytovatelům zelené energie** a sníží svou ekologickou stopu.
- V oblasti památkové péče se zaměříme **nejen na ochranu historických budov**, a to včetně památek 20. století, ale **také na ochranu historické urbánní krajiny, krajinného rázu a kulturní krajiny jako takové.**
- Rozvineme záměr na **nové hlavní sídlo Alšovy jihočeské galerie v Českých Budějovicích**. Uvědomujeme si význam **Jihočeského divadla** pro celý region a proto podpoříme **stavbu jeho nové budovy**. Chceme ale, aby tyto projekty šly vstříc požadavkům na nízkou energetickou náročnost a na zvyšování zazelenění měst a obcí.
- Žádosti o **dotace** budou vyřizovány **včasně a transparentně.**
- Kraj musí mít zájem o podporu **umění ve veřejném prostoru**, kde se s ním setkává nejvíce lidí. **Podpoříme 1% na umění z nových veřejných krajských staveb**. Umělecká díla budou nezávisle a odborně hodnocena v otevřených soutěžích s jasně stanovenými pravidly.

10. PRO RESPEKT KE ZVÍŘATŮM

Z

To, jak se chováme k ostatním živým bytostem, vypovídá i o nás samých. S životem člověka jsou odedávna spjaty osudy domestikovaných i divokých zvířat. Neměli bychom je využívat tak, abychom jim způsobovali utrpení a zneužívali je jen kvůli výnosu z jejich chovů. Zvířata, která tu s námi žijí, si zaslouží náš respekt a ochranu.

- Prosadíme, aby na pozemcích vlastněných Jihočeským krajem **nebyly provozovány atrakce využívající zvířata k „zábavě“ lidí** (cirkusy a podobně) a zároveň, aby takové atrakce nebyly na žádné akci pořádané či podporované Jihočeským krajem.
- Budeme aktivně spolupracovat s orgány státní správy při **boji proti týrání zvířat: množírám** a také proti chovatelům, kteří porušují podmínky pohody chovaných zvířat (welfare).
- Budeme aktivně **podporovat zařízení pečující o zraněná volně žijící zvířata** a organizace pečující o biodiverzitu a ochranu životního prostředí na území Jihočeského kraje.
- Zřídíme **fond pro podporu kastrovacích programů pro zatoulaná zvířata v obcích a budování kotců pro zatoulaná zvířata v obcích**, které prozatím záchytné kotce nemají.
- Vytvoříme jednotnou jihočeskou **databázi útulků** a spolků zabývajících se péčí o opuštěná a zatoulaná zvířata.

KDE NA TO CHCEME VZÍT?

- **Uskutečníme LEXIT.** Odstoupíme od **megalomanského projektu letiště**, který kraji přináší více problémů než benefitů. Z peněz fixovaných jako krajská podpora toho projektu lze podpořit řadu smysluplnějších a aktuálně potřebnějších projektů a opatření! Celý projekt je od počátku krajně netransparentní. Kraj úspěšně mlží a kličkuje. Odkryjeme pravdu o jihočeském letišti v Plané a rozhodneme se na základě relevantních a pravdivých údajů! Až bude příhodnější doba, než ta současná, ovlivněná nejistotami způsobenými pandemií koronaviru, a až budou jasné záruky ze strany investora budoucího letiště, že zde nevznikne obří překladiště zboží, pak je možné v projektu s přihlédnutím k novým skutečnostem pokračovat. Letecká doprava je z problematická i hlediska uhlíkové stopy a s naším krajem není nijak tradičně spojená. Areál letiště může mít do té doby **alternativní využití** (parkování a zázemí pro odpočinek řidičů kamionů, adrenalinové sporty, zážitkové hry).

Z

- **Ustoupíme od krajské podpory dalších center a atrakcí masové turistiky** v okolí Lipna i jinde, včetně dalších lyžařských areálů, nebo od dalšího nákladného a přírodě **škodícího zesplavňování Vltavy**. Takové projekty už podle nás nejsou potřeba. Jsou nákladné a jejich budování i provoz jsou spojeny s újmou na životním prostředí.
- Kraj by se také neměl **finančně vyčerpat podporou velké Krajské spalovny odpadu**.
- Hodláme přispět k tomu, aby kraj co nejefektivněji čerpal **státní i evropské prostředky**.
- U programových dotací poskytovaných krajem zavedeme sledování skutečných dopadů, tedy nejen „výkonů“. Nebude se tedy posuzovat jen to, kolik projektů bylo podpořeno a peněz rozdáno, ale čemu a jak moc pomohly. Uspoří se prostředky, které nebudou vynakládány na projekty, které nepřinášejí v praxi kýžený pozitivní efekt.